

JANNE HUUSKONEN & MIRO HILDEN

KOUKUS SA

VUOSI NARKOMAANIEEN ELÄMÄÄ

JOHNNY
Kniga

KOUKUSSA

JANNE HUUSKONEN & MIRO HILDEN

**KOU
KUS
SA**

VUOSI NARKOMAANIEI ELÄMÄÄ

JOHNNY KNIGA • HELSINKI

© Janne Huuskonen, Miro Hilden ja Johnny Kniga 2022

Kuvat: Miro Hilden

Johnny Kniga

An imprint of Werner Söderström Ltd

ISBN: 978-951-0-48590-3

Painettu EU:ssa

ALKUSANAT

Rintamamiestalon keittiön kattoa peittää harmaankeltainen savu. Se on peräisin lasisesta pitkävartisesta piipusta, joka on toista tuntia kiertänyt pöydän ympäri ihmiseltä toiselle. Savu haisee mädän ja metallin sekoitukselta. Jos ei tietäisi paremmin, voisi luulla jonkun pieraiseen. Piipussa palaa huume, joka tunnetaan nimellä peukku.

Meistä kahdesta Janne olisi mielellään jättänyt koko kirjan tekemättä. Kirja oli Miron idea. Kun Miro sai parikymppisenä ensimmäisen kunnan järjestelmäkameran, hän halusi kuvata huumeidenkäyttäjiä ja käyttöä.

Miron ovat vauvasta saakka kasvattaneet entiset ja nykyiset huumeidenkäyttäjät. Hän on menettänyt läheisiä aineiden takia, nähnyt nälkää muiden ihmisten huumeongelmien tähden. Todistanut, kuinka kama murtaa rakkaimpien mieltä, elämää ja ihmissuhteita ja tekee heistä kyvyttömiä kantamaan vastuuta hänestä. Miro ei kuitenkaan koskaan ole nähnyt, kun hänen vanhempansa käyttivät huumeita.

Janne on Miron isä, yksi niistä, jotka ovat laiminlyöneet häntä huumeiden takia. Hän ei siis oikein voinut kieltäytyä kirja-ideasta. Jannelle kirja merkitsi paluuta maailmaan, jossa hän oli

menettänyt paljon ja säikähtänyt perinpohjaisesti. Maailmaan, josta hän on yrittänyt sittemmin pysyä sopivan etäällä.

Niinpä me sukelsimme vuodeksi pääkaupunkiseudulla elävien narkomaanien matkaan ja dokumentoimme heidän elämänsä niin läheltä ja niin paljaana kuin he suinkin sallivat.

Aineisiin kuolee vuodessa enemmän ihmisiä kuin liikenteessä. Uhrin ovat melko nuoria, keski-ikä on 35 vuoden tietämällä, kun se muualla Euroopassa on kymmenisen vuotta korkeampi. Huumekuolemien määrä on kymmenessä vuodessa lähes kaksinkertaistunut. Ongelmakäyttäjien määrä kasvaa jatkuvasti. Vaikka otsikot huutavat ennätysellisistä takavarikoista, huumesota on hävitty.

Sodan perintö näkyy yhteiskunnassa. Kemiallinen riippuvuus on sairaus, mutta riippuvaisia edelleen enemmän ranگاistaan kuin hoidetaan. Helsingissä poliisi tyhjentää Sörnäisten Piritorin, kun sen levottomuudesta kirjoitetaan tarpeeksi mediassa. Medialle poliisi kertoo, että se on ohjannut käyttäjät hoitoon, mikä kuulostaa kauniilta mutta johtaa harhaan.

Todellisuudessa hoitoon ei noin vain mennä. Monilla käyttäjillä on vaikeuksia saada kattoa pänsä päälle edes yhdeksi yöksi, kodista puhumattakaan. Päihdepalveluita ei tuoda käyttäjien ulottuville, mutta poliisi tulee ovelle ja välillä kynnyksen ylikin. Avun kynnyksen sijaan on liian korkea kodittomalle ja rahattomalle huumeriippuvaiselle. Jos puhelimesta ei ole puheaikaa tai nettiä tai virtaa, pakolliset yhteydenotot hoidon saamiseksi jäävät tekemättä. Jos diileri on myöhässä tai huumeet tai rahat lopussa, matkalla sovittuun sossutapaamiseen tai hoitotapaaamiseen on ylittämättömiä esteitä.

Vaikka luottamuksen kehittyminen vei aikansa, kirjan päähenkilöstä tuli meille läheinen ja tärkeä. Aluksi meidät kutsuttiin paikalle harvakseltaan, mutta pikkuhiljaa yhteys syveni. Eriytyisen hankalaa oli saada ihmisiä kuvattavaksi. Moni olisi kyllä kertonut mieluusti tarinansa, mutta kamera oli liikaa.

Koukussa on journalistinen dokumentti. Aineistoa keräessämme tapahtumat kehkeytyivät monesti äkkinäisiksi ja arvaamattomiksi. Olemme suojanneet kirjassa esiintyviä henkilöitä hämärtämällä tapahtumapaikkoja sekä muuttamalla nimiä ja muita tunnistettavuuteen liittyviä yksityiskohtia. Kaikki ovat jonkun lapsia ja toiset myös joidenkin vanhempia.

Tervetuloa nojatuolimatkalle helvettiin.

Helsingissä 23.6.2022

Janne Huuskonen ja Miro Hilden

SUNNUNTAI 11.4.2021

MAKKONEN

Miro ja minä kaarsimme Maman pihaan Helsingissä myöhään illalla. Matka Kalliosta Oulunkylään taittui nopeasti. Asunto oli aivan moottoritien rampin kainalossa. Ajoimme parkkiin viereisen talon pihaan, jossa oli vieraspaikkoja.

Porraskäytävän edessä seisoi nuorehko mies, joka näytti siistiltä, kävi varmaankin töissä. Miehellä ja meillä oli sama ongelma: alaovi oli lukossa ja sisään piti päästä. Soitin Mamalle Messenger-puhelun. Jotenkin hermostutti seistä siinä alhaalla. Tuntui, että poliisit voisivat kurvata paikalle milloin tahansa. Meillä ei tosin ollut mitään salattavaa. Ärsytti, ettei Mama vastannut, vaikka tiesi meidän olevan tulossa. Kun soitin matkalla autosta, taustalta kantautui melkoinen metakka.

Kuului valtava pamaus. Porraskäytävään pyrkinyt nuori mies oli ratkaissut oviongelman puolestamme rykäisemällä sen auki puhtaalla voimalla. Mittailin häntä hississä tarkemmin ja arvioin, ettei hän varmaankaan ollut matkalla Maman luo. Sattuinaista pilvenpolttoa korkeintaan, ei mitään pulverihommia. Jotain erikoista miehessä silti oli. Hän oli elekieleltään liian sosiaalinen, liian hymyilevä ja siksi yleisolemukseltaan liukas. Poistuimme hissistä kaikki kolme samassa kerroksessa ja suuntasimme oikealle, missä oli kolme ovea.

”Taitaa olla sama osoite”, sanoin miehelle, kun lopulta py-sähdyimme saman oven eteen.

”Näin se taitaa olla.”

Oven avasi nuori mies, jolla oli aika kapeat posket eikä tietokaan hymystä. Hän katsoi meitä epäluuloisesti, mutta Miro ja minä kävelimme suoraan hänen ohitseensa sisään sanomatta sanaakaan. Asunnossa vaikutti olevan täysi härdelli päällä. Mietin hetken, oliko viisasta riisua kenkiä lainkaan. En ollut huolissani, että voisin astua johonkin terävään kuten neulaan. Sen sijaan tuntui mahdolliselta, että meidän pitäisi poistua nopeasti. Joku mies puhui kiihkeästi ja Maman vastaus kuulosti virityneen kireältä. Ovenavaaja selvitti jotain sisääntulijan kanssa eikä sekään kuulostanut ystävälliseltä.

Asunto aukesi lyhyestä eteiskäytävästä oikealle. Keittiö ja olohuone olivat käytännössä yhtä tilaa, jota erotti iso ruokapöytä. Miro ja minä istuimme samalle puolelle pöytää niin että saatoimme nähdä sekä eteiseen että keittiöön, jossa puuhasi Mama. En halunnut keittiön hälinää selkämme taa. Laskin, että asunnossa oli meidän lisäksi ainakin viisi ihmistä. Kolme heistä oli näkösällä, mutta myös keittiön ja olohuoneen takaa muista huoneista kuului puhetta. Sanoin Mirolle hiljaa, että meidän kannattaa odottaa tunnelman rauhoittumista ennen kuin esitämme asiamme.

Asunnossa pyörivät ihmiset näyttivät huomaavan meidät. Katseista tajusin, etteivät he Mamaa lukuun ottamatta osanneet sijoittaa meitä mihinkään lokeroon. Olimme tuntemattomia ja otaksuttavasti vähän tylsän näköisiä. Meitä enemmän kaikkia näytti kiinnostavan mies, jonka kanssa olimme tulleet samaa matkaa. Tulija istui leveästi olohuoneen sohvalle, minusta ja Mi-rosta katsottuna takaviistoon.

”Mitä sä haluat? Mistä sä siihen tulit”, Mama kysyi mieheltä tiukan oloisesti.

”Onks pirii”, mies tiedusteli.

Mietin, pitäisikö meidän selittää. Olimmeko me jotenkin epäilyttävässä valossa, kun mies oli livahtanut sisään vanave-
dessämme. Selvästikään hän ei ollut ainakaan yksiselitteisesti
tervetullut.

"Pasi!" Mama huusi peremmällä olevien huoneiden suun-
taan. "Tuus kattoo."

"Toi Rico on tulossa koht käymään", Mama sanoi sohvalla istuvalle miehelle.

Pääni kääntyi kohti vähemmän toivottua vierasta kuin ten-
nisottelussa. Hänen ilmeensä säilyi tyynenä ja hymy vain leveni.
Mies istui sohvalla kuin Kauniaisten kuningas. Askelet alkoivat
lähestyä asunnon syövereistä.

"Makkonen. Saatana", mies, ilmeisesti Pasi, sanoi.

"Kato Pasi", mies sohvalta, kaiketi nimeltään Makkonen, vastasi.

"Toi haluis piriä", Mama sanoi Pasille.

"No sit se haluis", Pasi vastasi.

"No onks sul rahaa", Mama kysyi Makkoselta.

"Tietenkin, anna nyt sitä vetoo", mies vastasi ja kaivoi tas-
kustaan kahdenkymppin ja kymppin setelit.

"Oisko sul meillekin", kysyi puolestaan Mamalta mies, joka
oli avannut meille oven, se lommoposkinen.

Yritin päästä kärryille tilanteen jännitteistä. Makkonen oli
luultavasti joko vasikoinut jonkun porukkaan kuuluvan, velkaa
jollekulle heistä tai mahdollisesti syyllistynyt niin sanottuun
kotirottailuun, eli vienyt omaisuutta jonkun kotoa. Vasikointi
saattoi olla yliampuva tulkinta. Siinä tapauksessa Makkoselle
ei ehkä olisi suostuttu myymään mitään. Mama meni keittiöön
puuhastelemaan jotain. Pakastepussin rapinasta päättelin, että
hän punnitsi ainetta.

"Onks kellää putseja", Makkonen kysyi sohvalta ja antoi kat-
seensa kiertää huoneessa. Puistelin päätä, kun katse osui mi-
nuun. Minulla ei tietenkään ollut puhtaita neuloja ja ruiskuja,
mutta ymmärsin sentään mitä hän oli vailla. Miro ei vaivautunut

vastaamaan. Makkosen röyhkeys korpesi. Hän oli tullut asuntoon ilman lupaa, epätoivottuna ja saanut siihen mennessä kaiken pyytämänsä.

Ovelta kuului napakka koputus. Joko muutkin kylän ihmiset tunsivat alaoven akilleenkantapään tai sitten naapurilla oli asiaa. Asunnossa oli aika kova möykkä sunnuntai-illaksi, mutta tuskin sentään naapuri, sillä luulisi heillä olevan sen verran itsesuojeluvaistoa, etteivät tulisi avautumaan asuntoon, joka oli täynnä käyttäjiä.

"Käytsä avaa. Se on Rico", Mama sanoi poskettomalle.

Eteisestä kuului puhinaa. En nähnyt ovelle asti mutta mieleeni piirtyi kuva, jossa vatsakas mies yrittää riisua kenkiä kyykistymättä. Syvän hengityksen raoista alkoi kuulua murahtelua. Se oli suomenkielistä kiroilua. Vittua ja saatanaa ja perkelettä. Todella vihaista. Vaikutti siltä, että kiroilija pyrki nopeasti peremmälle, mutta umpisolmussa olevat kengännauhat pidättelivät häntä.

"Makkonen vittu!" huusi jäntevä, siisti ja kaunis nuori mies ja syöksyi eteisen suusta kohti sohvalla istuvaa Makkosta.

Makkonen kavahti pystyyn. Miehet pystypainivat kädet olkapäiden korkeudella. Rico löi aina kun sai kätensä tempaistua vapaaksi. Siirsin tuoliani etäämmäs tappelijoista ja käänsin kehoani niin, että pääni oli mahdollisimman kaukana heiluvista nyrkeistä. Sydämeni hakkasi adrenaliinista. Miten se edes kävi päinsä Maman asunnossa? Minun käyttöaikoinani nuoret miehet eivät todellakaan tapelleet vanhempien naisten kodeissa vaan pihalla.

"Lopeta Rico. Lopeta!" Mama komensi.

Nyrkiniskut osuivat Makkosen päähän ja kaulan tienoille. Niistä kuului ikävä ääni. Makkonen kamposi vastaan henkensä kaupalla. En ihmetellyt sitä yhtään. Rico yritti satuttaa häntä tosissaan.

"Rauhotu Rico!" Pasi oli ilmestynyt olohuoneeseen ja yritti puuttua tilanteeseen. "Ja lähe vittuun täältä Makkonen!"

Pasi tarttui Ricoon takaa päin. Hän oli vähän Ricoa rotevampi muttei läheskään yhtä jäntevä tai vihan vimmassa. "Lähe vittuun Makkonen!" Pasi komensi samalla kun yritti lukita Ricon kädet.

Lasiovi paukahti ja helähti, kun Makkonen karkasi parvekkeelle. Aivoni eivät ehtineet rekisteröidä sen avaamista ja sulkeamista ollenkaan. Parvekkeelta kuului ähkimistä. Joku iskuista oli ilmeisesti osunut kipeästi.

"Mitä vittua sä suojelet Makkosta? Mitä vittuu sä puutut?" Ricon raivo oli kohdistunut Pasiin. En ollut tavannut kumpakaan aiemmin. Oli vaikea arvioida heidän keskinäistä suhdettaan. Olin kuitenkin tulkinnut, että Pasilla oli vaikutusvaltaa Ricoon. Olihan hän uskaltanut tarttua tätä kiinni takaapäin ja saanut tappelun loppumaan, vaikka Rico oli täynnä mielestään oikeutettua raivoa. Tai ei se mikään tappelu ollut vaan pahoinpitely, jossa uhri yritti suojella itseään pahemmilta vahingoilta.

Nyt Rico näytti kuitenkin haastavan Pasin. Miehet seisoivat nokikkain keittiön suulla, meidät erotti heistä iso tammipöytä. Olisin odottanut, että Pasi taipuu, mutta hän nosti leukansa pystyyn niin että se miltei kosketti Ricon leuankärkeä.

"Mä olin just kaapissa kaks päivää!" Rico sanoi. "Pääsin just!"

Palaset alkoivat loksahdella. Rico oli ollut pidätettynä ja syytti siitä Makkosta. Makkonen oli kuitenkin pannut kunnolla hanttiin eikä ollut todellakaan pyydellyt anteeksi. Haiskahti siltä, ettei hän kokenut tai ainakaan myöntänyt olevansa vastuussa Ricon putkareissusta. Muistin, että kaikki huoneessa olivat kuitenkin heti alusta asti suhtautuneet Makkoseen varauksellisesti ja jopa vihamielisesti.

Ricon paljastus hellitti Pasin kehonkieltä pari piirua. Leuka laskeutui takaisin yhdeksänkymmenen asteen kulmaan. Rinta pysyi edelleen pystyssä ja katsekontakti Ricoon tiukkana.

"Se on mulle velkaa. Mä lähden hoitamaan sen kanssa yhden jutun. Saat sen sitten", Pasi sanoi rauhallisesti mutta sävyssä oli sanelun sijasta ehdotusta.

"Se ei lähe mihinkään!" Rico ilmoitti. "Mä olin just sen takii kaapissa!"

Parvekkeen ovelta kuului narahdus.

"Makkonen pysy vittu siellä!" Pasi komensi. Ovi narahti uudelleen ja Makkosen pää katosi parvekkeen puolelle.

"Mennään tonne juttelemaan", Pasi sanoi Ricolle ja nyökkäsi peremmäs asuntoon. Tiesin, että siellä oli ainakin yksi makuuhuone ja sauna.

"Mä lähe mihinkään", Rico vastusteli, tosin aika ponnettomasti.

Kun keskustelu viimein hidastui suvannoksi, etsin katseellani Maman. Hänkin oli pyytännyt Ricoa lopettamaan väkivallan. Hän taisi huutaa pariinkin otteeseen, ettei täällä, hänen kotonaan. Mama katsoi minua suoraan silmiin. Hänen ilmettään oli vähän vaikea tulkita. Hän näytti tosiaan hyväksyvän tilanteen sillä varauksella, että tapahtumapaikka oli väärä. Olisin halunnut kysyä häneltä Makkosesta. Makkonen oli menettänyt kaikki oikeutensa, eikä se vaivannut ketään, ja alamaailmassa moiseen oli aina syy.

Mama käänsi katseensa Pasin ja Ricon loittonevaan selkään ja huusi heidän peräänsä: "Mä haluan sen vittuun täältä. Se ei tänne jää. Ei se ois ees tullu jos oisin ollu ovea avaamassa."

"Oottakaa vähän. Kyl tää täst rauhottuu. Toi Rico on vähän... tollanen", Mama jatkoi, nyt selvästi Mirolle ja minulle. "Kiva kun tulitte."

Pasi ja Rico palasivat olohuoneen puolelle. He olivat keskustelleet niin hiljaa, etten ollut erottanut sanoja. Miesten kehot viestittivät yhteisymmärrystä. Mittailin molempia tarkemmallalla silmällä. Kaksissaviisissä ihan korkeintaan, parinkymppin parimmalla puolella kuitenkin. Kummankin vaatteet olivat kuin pakasta vedetyt, muodikkaat, laadukkaat ja selkeästi malliston kalliimmasta päästä.

Hämmästyttävimmät olivat heidän kasvonsa. Rico näytti siltä kuin olisi lomalla armeijasta, urheilujoukoista. Terve

nuorukainen, ei silmäpusseja, siistit hiukset, sileä iho. Pasi muistutti katu-uskottavaa kaupparkeakoululaista, sellaista joka tuo maahan uusia vesiurheiluleluja. Ei viitettäkään siitä, että he olisivat alamaailmassa tai varsinkaan huumeidenkäyttäjiä. Olin havainnoistani melkein tolaltani.

Minun olisi pitänyt tunnistaa käyttäjät. Siitä oli alle kaksikymmentä vuotta, kun itsekin lukeuduin heihin ja pystyin vaivatta tunnistamaan kaltaiseni. Oliko aika tehnyt tepposet ja kellastanut päähäni tallentuneen tunnusmerkistöpankin kuvaston? Vai olivatko nykynuoret oppineet naamioitumaan tai käyttämään meitä viisaammin aineita, siten ettei se paistanut sadan metrin päähän? Vai oliko heillä uusia salaisia aineita?

"Tuu Makkonen. Mennään!" Pasi huusi parvekkeelle. Oli aika viileä, ellei kylmäkin ilta. Ja koska oli ilta, ikkunan läpi parvekkeelle näkyi vain mustaa. Onneksi Makkosella oli sentään vaatteet päällä.

Makkonen livahti sukkelasti sisään. Tarkistin kasvot. Ei ruheita. Ilmeen. Vähän kiukkua, ripaus tuskaa, muttei jälkeäkään luovuttamisesta.

"Mihin vittuun. Sä et lähe mihinkään. Ulos!" komensi puolestaan Rico Makkosta takaisin parvekkeelle.

"Kyl se lähtee. Tänne se ei jää. Hoidatte asianne muualla", puuttui Mama puheeseen.

Makkonen tarttui tarjottuun oljenkorteen ja käveli vauhdilla eteiseen. Rico yritti kopauttaa, kun Makkonen sujahti ohi, mutta ärhäkkä nyrkki viuhtoi ilmaa. Pasi käveli suoraan Makkosen perään ja ohjasi tämän ulos. Pasi selkää Rico ei sentään yrittänyt huitoa.

Tuntui kuin huoneen ilmanpaine olisi palautunut normaaliiksi. Äänet muuttuivat pehmeämmäksi. Oli helpompi hengittää. Lihakset rentoutuivat niin että istuma-asentokin lössähti.

"Tässä on Janne ja sen poika Miro. Janne on mun vanha frendi", Mama esitteli meidät Ricolle.

”Rico. Sori toi äskeinen”, Rico sanoi ja katsoi silmiin. Katseessa ei näkynyt haastetta, vaikka olin siihen varautunut, ylivirittynyt ja yllättynyt kun edelleen olin.

”Ei mitään soreja meille, tolle Mamalle vaan, kun sen kotona”, sanoin. Ääneni taisi täristä, ainakin siltä tuntui.

Rico ja Mama hoitivat jotain kamabisnestä. Aine oli tilapäisesti loppumassa, mutta Rico taisi saada vedot, jotka olivat vielä varttia aiemmin olleet menossa Makkosen kuppiin, ruiskuun ja siitä neulan kautta Makkosen kehoon ja keskushermostoon.

Tarkkailin Mamaa, joka näytti vähitellen saavan tilanteen hallintaan. Olohuoneessa ja avokeittiössä ei ollut enää muita kuin minä, Miro, Mama ja Rico. Takatiloista kuului edelleen puhetta. Toinen ääni oli miehen ja toinen nuoren naisen. Heillä kuulosti olevan hauskaa, ihan kuin asunnon peräosa olisi ollut rinnakkaistodellisuutta.

Rico käveli annos kädessään asunnon perälle. Hän palasi pian keittiöön. Tiesin kokemuksesta, että miehille piikittäminen on keskimäärin helpompaa kuin naisille, koska käsien laskimosuonet ovat isompia ja näkyvämpiä. Rico oli aivan samanlainen kuin keittiöstä lähtiessään. Aine ei vaikuttanut häneen ulkoisesti mitenkään, mutta hän joutui rykimään kurkkunsa auki, kun alkoi puhua.

”Miks te päästitte sen”, Rico tivasi Mamalta. Kysymyksessä oli painoa, syytöstä ja epäilystäkin.

”Mähän sanoin, ettei täällä, kato kun te saatte hoitaa asianne muualla. Sitä päästetty. Toi lupas tuoda sen tohon alas sulle”, Mama sanoi. Hänelläkin oli jotain kurkussaan, jota hän selvitteli koko vastauksensa tai selityksensä ajan. Taisi olla epävarmuutta, kun taas Ricolla rykiminen johtui limasta, jonka aineen tykittäminen suoneen oli nostanut kurkkuun.

”Sil on sen puhelin ja avaimet ja kaikki. Miks ne annettiin sille? Se vie autonsa, se tänne mitään tuu. Se karkas”, Rico sanoi.

"Mä en vittu luota siihen Pasiin. Se on sen kaa juonessa. Hoitaa vaan siltä omat velat pois. Vittu!"

"Nyt Rico rauhotu. Sil tyypil ei oo mitää asiaa tänne. Mul on täs nyt asioita näiden mun frendien kaa. Oliko tol Jassul ollu ikävä sua? Mee nyt moikkaa sitä kunnolla", Mama sanoi.

Olin päässyt suunnilleen jyvälle tilanteesta ja valmis kertamaan Ricolle faktat, jos Maman viesti ei menisi vieläkään hänelle jakeluun. Se näytti kuitenkin menevän, sillä Rico poistui säyseästi asunnon perälle.

"Niin, Miro, Mirohan sä olit?" Mama huomioi vihdoin Miron kunnolla. "Sulla oli joku lopputyö, opiskeluja ja siihen kuvia. Täältä kyl saa kuvia. Mä oon jo jengille puhunu ja moni on sanonu et totta munassa."

"Nii, kai tossa on aa ja oo se, et ihmiset ymmärtää ja tajuu, ettei niiden naamoja tuu mihinkään. Ettei tuu mitään epäselvyyksiä ja niistä sit epäluuloja", puutuin keskusteluun.

"Joo kyl nää tajuu. Eikä kukaan tulis mihinkää naamakuvaan. Ei tääl niin sekopäätä jengii pyöri", Mama sanoi. "Eikä tääl kyl yleensä oo tällastakaan. Tää oli työtaturma. Tää tyyppi sniikkaa ineen. En ois ikinä päästäny sitä, koska tällasta siit sit tulee."

Makkosen osakkeet vaikuttivat narkomaanimaailmassa huonoilta. Olisin halunnut kuulla hänen tarinansa. Olin nähnyt hänen silmistään, kuinka tiukkaa väkivallan uhriksi joutuminen ja etenkin siihen liittyvä julkinen nöyryytys hänelle tekivät.

On helppo sanoa sivusta, että Makkosen olisi kannattanut pysyä kotona eikä sotkea asioitaan enää yhtään enempiä. Mutta mitäpä muutakaan hän olisi tehnyt kuin yrittänyt saada seuraavaa annosta, koudussa kun oli. Hänellä oli auto, sen olin Ricon puheista ymmärtänyt. Ulkoiselta olemukseltaan hän oli mennyt minuun täydestä. Hänellä oli varmasti koti, ehkä puoliso ja lapsiakin. Kenties hänen piti olla huomenna aamulla työpaikalla. Makkosta oli kuitenkin turha murehtia. Emme voineet auttaa

häntä mitenkään, sen minäkin sentään ymmärsin. Kysymykset kannatti jättää kysymättä, sillä emme olleet Maman kanssa kahden. Tiesin, että hän näki minun järkyttyneen. Ehkä se paistoi päällepäin Mirostakin.

Silittelin pientä koiraa, joka oli tullut jalkaani kiehnäämään. Mistä sekin siihen ilmestyi?

Olin vienyt Miron Maman luo alun perin siksi, että hän halusi tehdä opiskelujensa lopputyön narkomaaneista, halusi kuvata heitä. Ehdotin Maman kotia kuvauspaikaksi, koska se oli kaikista tuntemistani vaihtoehtoista turvallisinta.

SUNNUNTAI 23.5.2021

MITÄTÖN NÄYTÖS

Olen sopinut Maman kanssa kuvauksesta. Minua jännittää, koska Janne ei ole mukana ja olen tavannut kyseisen henkilön vain kerran aikaisemmin, mutta luotan ettei isäni laittaisi minua paikkaan, jossa en ole turvassa. Tiedän silti, etten ole menossa millekään kahvikesteille.

Soitan Mamalle ja kysyn, olisiko nyt sopiva hetki tulla kuvaamaan. On sunnuntai-ilta. Istun vielä junassa, kun puhelun jälkeen tulee viesti, että kaksi Maman kaveria hakisi minut Oulunkylän juna-asemalta. Minua alkaa jännittää vielä enemmän. En näe edes etäisesti tuttua ihmistä ensin vaan hänen uppo-oudot kaverinsa.

Odotan kuvausvälineet mukanani juna-asemalla. Pihaan kurvaa musta Mersu. Auto on todella räyhäkäs.

”Ootko Miro?” kundit kysyvät ja minä vastaan myöntävästi.

Hyppään kyytiin. Ihmettelen vähän, miksi minut pitää hakea autolla, kun asemalta on kävelymatka Mamalle. Miehet ilmoittavat, että pitää hakea jotain tavaroita ja mennä Mamalle vasta sen jälkeen.

”Okei”, vastaan, mitäpä muutakaan.

Tulkitsen miesten eleistä ja kehonkielestä, että he tarvitsevat ainetta. Heistä säteilee säpisevää, tummaa ja levotonta, vähän ahdistunutta energiaa, mutta toiminta on määrätietoista ja suoraviivaista.

Lähdemme ajamaan, eikä aikaakaan, kun saavumme teollisuusalueelle. Pysähdymme jonkinlaisen varaston tai hallirakennuksen eteen. Saattaa se olla jonkun firman rouhea konttorikin, ellei prätäkäjengin kerhohuoneisto tai talli. Mama ilmestyy pihamaalle lyhyen naisen kanssa.

Ymmärrän, että kyseessä on paikka, jonne Mama on säilönyt osan tavaroistaan. Mama ja miehet kantavat tavaroita autoon. Polttelen pihalla tupakkaa ja katselen. Olen yhä jännittynyt. En voi kuitenkaan sanoa, että minua pelottaisi. Aikaa kuluu arviolta puoli tuntia, kun pääsemme taas matkaan.

Maman luona Oulunkylässä tajuan, että edessä on uusi puolen tunnin odotus. Kantajia on sen verran, etten katso tarpeelliseksi liittyä joukkoon sähläämään. Alle puolessa tunnissa tavarat ovat ylhäällä asunnossa ja auto pihalla parkissa. Kun kävin täällä ensimmäisen kerran, täällä oli tappelu. Nyt on rauhallisempaa. Maman kaveri, se lyhyt nainen, on kadonnut jonnekin.

Otaksun, että pääsen viimein kuvaamaan, mutta olen väärässä. Kaikkien kolmen toiminta jatkuu hyvin määrätietoisena. He ovat kuin minua ei olisi olemassakaan. Hommat on hoidettu ja nyt on aineiden nauttimisen aika. Katselen, kuinka Mama ottaa piripussin esiin ja jakaa siitä annoksen jokaiselle. Nämä eivät ole nokkaihmissiä. Kaikki sekoittavat pulverinsa veteen pienessä lääkemittamukissa ja vetävät liuoksen lääkeruiskuihin ja pistävät aineen suoniinsa.

KUKA TAHANSA VOI JÄÄDÄ KOUKKUUN.

Koukussa vie lukijan vuodeksi Maman ja muiden pääkaupunkiseudun huumeidenkäyttäjien arkeen. Se näyttää narkomaanimaailman kylmät pelisäännöt, syvän yksinäisyyden, armottoman koukun sekä silloin tällöin pilkkahtavan lämmön ja ystävyyden.

Maman tarina kertoo myös addiktion logiikasta ja yhteiskunnan toimista ongelman ratkaisemiseksi. Käyttäjien kokemusten rinnalle avautuu läheisten näkökulma, koukun kääntöpuoli. Karu sekini.

JANNE HUUSKONEN (s. 1975) on helsinkiläinen viestintäjohtaja ja palkittu toimittaja, joka on julkaissut Mikko Gustafssonin kanssa tietokirjan *Kultainen vasikka* (2019) ja romaanin *Täydellinen päivä* (2021). Huuskonen on Hildenin isä.

MIRO HILDEN (s. 1999) on helsinkiläinen journalistisesta kuvasta kiinnostunut valokuvaaja. Hildenin molemmat vanhemmat ovat käyttäneet huumeita, mutta hän ei ole koskaan nähnyt sitä itse.

	
www.johnnykniga.fi	37.62 978-951-0-48590-3

Kansi: Maria Mitrunen
Kannen kuva © Pashapixel
Kirjallijakuva © Juha Metso